

DOC-25013393

Algemeen Omschrijving	
Onderwerp	Voorstel verlengen programma Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming (TKS)
Verspreiden	Ja
Contactpersoon	Robin Goercharn & Jorrit Bockting
Eenheid	Beleid en Bestuur
E-mail	R.goercharn@regiogv.nl j.bockting@hilversum.nl
Kenmerk	DOC-25013393
Datum	27-10-2025

Beslispunt

- 1) In te stemmen met het verlengen van het programma Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming tot en met december 2026.
- 2) De kosten à €160.752,- gelijk te verdelen over de gemeenten Hilversum (€53.584,-), Huizen (€53.584,-) en Gooise Meren (€53.584,-).

Kernboodschap

Vanaf 2023 zijn de gemeenten samen met de GI's, Veilig Thuis, Zorg en Veiligheidshuis en de Raad voor de Kinderbescherming gestart met een beweging die gericht is op een eenvoudiger, gezinsgerichte aanpak die transparantie, rechtsbescherming en verbetering omarmt. Dit doen we in de regio door samen anders te durven kijken, denken en doen. Het programma kent verschillende lagen waarop overleg en uitvoering plaatsvindt. Hoewel de financiële middelen vanuit het Rijk eind 2025 ophouden, doet de beweging die beoogd wordt en waarop we beproeven, recht aan dat wat zowel gezinnen als professionals verlangen. Het leren over anders kijken, denken en doen is net gestart, de professionals uit de praktijkgroep en projectgroep zijn op dit moment nog niet klaar met beproeven. Voorgesteld wordt om het programma aan de hand van duidelijke doelstellingen voort te zetten in 2026 en de huidige projectstructuur in afgeslankte vorm te behouden. Hierdoor kan verder worden gegaan met het leren over en het verbeteren van de werkwijze bij gezinnen waar de veiligheid onder druk staat. Uiteindelijk moeten die geleerde en nog te leren lessen, in de extra tijd die wordt voorgesteld, leiden tot voorstellen over hoe we structureel anders met elkaar kunnen samenwerken en gedrag.

Aanleiding

Het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming heeft als doel de jeugdbescherming in Nederland eenvoudiger, effectiever en efficiënter te maken. De nadruk ligt op tijdige en passende hulp, ondersteuning en bescherming voor kinderen en gezinnen (0–100 jaar). Door gezinnen¹ eerder en beter te ondersteunen in hun eigen leefomgeving, moet het aantal gedwongen maatregelen – zoals

¹ Binnen het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, zien we gezinnen als gelijkwaardige partners. Dit is in lijn met de algehele beweging van regio en sluit aan bij diverse beleidsstukken van het Rijk.

ondertoezichtstellingen en uithuisplaatsingen – afnemen.

De aanpak richt zich op een gezinsgerichte en transparante werkwijze, waarbij de kracht van het gezin en het sociale netwerk centraal staan. Gemeenten hebben hierin een leidende rol en werken in de regio Gooi en Vechtstreek samen met veiligheidspartners en andere betrokken organisaties aan deze gezamenlijke opgave.

Afgelopen jaar zijn professionals in regio Gooi en Vechtstreek binnen drie toekomsttuinen bezig geweest met het beproeven van een nieuwe manier van werken bij en met gezinnen waar de veiligheid onder druk staat. Professionals hebben ervaring opgedaan met betrekking tot het samenwerken met ervaringsdeskundigen, het werken met de TOP-3 methodiek en het eerder betrekken van veiligheidspartners door middel van de zogeheten en-en regie. Ondertussen is er een monitor ontwikkeld om de geleerde lessen inzichtelijk te maken en komt er vanuit het Rijk een nieuw handelingskader dat richtinggevend is. Doordat de periode van het beproeven in de toekomsttuinen nog (te) kort is en het aantal casussen (te) gering, is het noodzakelijk om nog een jaar door te gaan met beproeven en daarmee recht te doen aan het leren over wat wel en niet werkt in de samenwerking rondom gezinnen waar de veiligheid onder druk staat. Het samen leren met gezinnen, ervaringsdeskundigen en professionals van gemeenten en beschermpartners levert naar verwachting lessen op die in cultuur en structuur geborgd dienen te worden om de gezamenlijke TKS-ambitie te realiseren.

Doel

Het doel is om gezinnen en kinderen (0-100 jaar), waarbij de veiligheid onder druk staat, sneller en beter passende interventies te bieden die daadwerkelijk gericht zijn op het werken aan veiligheid.

Argumenten

1.1 Nu stoppen, betekent verliezen van de behaalde vooruitgang en terugval in de oude werkwijze

Er zijn waardevolle lessen geleerd in de toekomsttuinen, maar de nieuwe werkwijze is nog niet structureel ingebed bij gemeenten en veiligheidspartners. Betrokken professionals hebben bijvoorbeeld ervaring opgedaan in het samenwerken met ervaringsdeskundigen. Door hun brugfunctie ontstond er bijvoorbeeld meer vertrouwen en openheid bij inwoners, waardoor professionals beter konden aansluiten bij hun hulpvraag. Een ander voorbeeld is de GSV TOP3, waar professionals hebben leren werken met een nieuwe methodiek rondom casuïstiek waar een gebrek aan veiligheid een rol speelt. Als het proces nu stopt, bestaat het reële risico dat betrokken partijen terugvallen in de oude werkwijze en dat op een later moment opnieuw gewerkt moet worden aan de herstructurering van de jeugdbeschermings- en veiligheidsketen.

1.2 Er is meer focus nodig op het gezin

Sinds 2015 zijn gemeenten, volgens de Raad voor de Kinderbescherming, niet goed in staat geweest om kwetsbare gezinnen in complexe situaties goed te ondersteunen. Door in te zetten op werken met ervaringsdeskundigheid en het beter begrijpen van de problematiek door toepassing van de TOP-3 methodiek staat het gezin en hun rechtsbescherming centraal en worden professionals en gezinnen beter gefaciliteerd in het samen werken aan oplossingen die passend zijn bij de situatie, blijkt uit de landelijke monitor.

1.3 Voorkomen van dwangmaatregelen

De praktijkgroep is aan de slag geweest met het eerder betrekken van veiligheidspartners op het moment dat er een dwangmaatregel dreigt. Door samen te werken in casuïstiek en elkaars deskundigheid te benutten, realiseren professionals binnen het vrijwillig kader duurzame oplossingen. Dit draagt eraan bij dat jeugdigen zo thuis mogelijk kunnen opgroeien en gezinnen de regie over hun eigen situatie behouden.

1.4 Het huidige systeem staat onder druk

Het systeem staat onder druk door personeelstekorten, versnippering en complexiteit, waardoor kinderen niet altijd tijdig de juiste hulp krijgen. Het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming biedt een oplossing door één samenhangend stelsel te creëren, waarin hulp en bescherming beter samenwerken. Hierdoor werkt men niet meer langs elkaar heen, zoals in het oude model, maar met elkaar samen, waardoor regie effectiever is belegd en men minder dwangmaatregelen nodig heeft volgens het Rijk.

1.5 Voorkomen van een (maatschappelijke) desinvestering

Afgelopen jaren is in de regio flink geïnvesteerd in het programma Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Zowel uitvoering, managers en bestuurders hebben hard gewerkt aan de veranderopgave. De transitie die het Toekomstscenario vraagt, betreft in belangrijke mate een cultuurverandering. Hoewel al veel tijd en inzet is geleverd, blijkt dit geen eenvoudig proces. De urgentie wordt breed erkend, maar het realiseren van blijvende verandering vraagt om volharding en tijd. Door te stoppen met het programma, dreigen geleerde lessen verloren te gaan, gezien men nog niet klaar is met beproeven en de lessen nog niet geleerd zijn, laat staan ingebed binnen de huidige systemen. Naast het geld en de tijd die verloren dreigen te gaan, doet men gezinnen tekort door het programma te stoppen.

1.6 Breder beproeven dan alleen op basis van de doelstellingen vanuit het Rijk

Wanneer het programma Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming doorgaat, wordt het voor de project- en praktijkgroep ook mogelijk om breder te beproeven. Gemeenten staan voor een brede opgave rondom stevige lokale teams, hulpverlening aan de voorkant en bemoeizorg. Het programma biedt een platform om binnen veiligheidscaasustiek te beproeven wat dit nu betekent voor professionals.

1.7. We moeten meegaan in de landelijke beweging

Het Rijk is momenteel bezig met een strategisch meerjarenplan voor Toekomstscenario. Dit betekent concreet dat er wetswijzigingen aan komen die faciliterend zijn aan een nieuwe manier van werken en het door het Rijk opgestelde handelingskader. Zonder toekomsttuinen in de regio, spelen we niet in op deze verplichte beweging met tot gevolg dat de regio straks achter de feiten aanloopt.

1.8 De eerste resultaten tonen aan dat doorgaan bijdraagt aan de beweging die de regio wil maken.

De praktijkgroep laat in de monitor terugkomen dat VT, GI's, de RvdK en gemeenten elkaar al veel beter weten te vinden en men leert vertrouwen op elkaars expertise. Dit leidt tot een betere samenwerking op basis van vertrouwen. Hier is het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming ook voor opgezet, ontschotten.

Kanttekeningen

1.1 Het afgelopen jaar is gegaan met vallen en opstaan.

De beweging die gemaakt moet worden gaat in onze regio, evenals landelijk, niet zonder vallen en opstaan. Het is lastig gebleken goed te sturen op de praktijk en de juiste handvatten te bieden om verandering te veroorzaken. Anders kijken, denken en doen vraagt tijd en geduld en gaat met vallen en opstaan.

1.2 Risico's met betrekking tot samenwerken.

Landelijk hebben veiligheidspartners zoals de Raad voor de Kinderbescherming, de gecertificeerde instellingen (GI's) en Veilig Thuis zich teruggetrokken. In de regio is men echter doorgegaan met beproeven. Het toezeggen van een investering met externe partners die af kunnen haken, blijft een risico. We achten dit risico klein, gezien partners staan achter het verder door ontwikkelen van de

netwerksamenwerking. Landelijk haken veiligheidspartners dan ook af, omdat het Rijk meer werkt aan een structuur oplossing, terwijl de regio veiligheidspartners bijeen houdt vanwege de inhoud en het waarom: oftewel het beste doen voor gezinnen.

1.3 Doelstellingen worden later geformuleerd

Momenteel wordt de monitor nog ingevuld en wacht de projectgroep op de eerste geleerde lessen. Het is daarom lastig om van te voren concrete doelen vast te leggen en dit hoeft dan ook uitstel. De concrete eerste doelen en uitwerking hiervan, worden begin januari gepresenteerd.

1.4 Er is al een grote investering gedaan met beperkte resultaten.

Onderstaande tabel is visueel gemaakt welke bedragen er zijn uitgegeven ten behoeve van de uitvoering van de toekomsttuinen. Daarbij is 2025 nog niet afgerond en nog niet definitief. Te zien is dat de uitgaven relatief groot zijn, terwijl het aantal geholpen gezinnen relatief laag is. Echter is het ook een investering in professionals die leren in het anders kijken, denken en doen. Midden 2025 is de casuïstiek echt op gang gekomen door verschillende aanpassingen in de projectstructuur. We verwachten dan ook dat het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming nu echt waardevolle resultaten gaat opleveren.

1.5 Gemeenten zijn bezig met de doorontwikkeling richting stevige lokale teams

Zolang de sterke lokale teams nog worden doorontwikkeld, bestaat het risico dat de uitvoering binnen de toekomsttuinen onvoldoende aansluit op de uitgangspunten van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Zonder een goed gepositioneerd en integraal werkend lokaal team ontbreekt de noodzakelijke uitvoeringskracht om gezinnen tijdig en effectief te ondersteunen. Dit kan leiden tot versnippering van verantwoordelijkheden, onduidelijkheid in samenwerking met veiligheidspartners en een terugval in oude werkwijzen. Daarmee komt de structurele implementatie van het Toekomstscenario en het beoogde effect voor gezinnen onder druk te staan. Het project kan echter wel bijdragen aan het inrichtingsvraagstuk, gezien men werkt 'alsof' het sterke lokale team al staat. Het Toekomstscenario kan dan ook bijdragen aan inzichten en de opgave waar het project sterke lokale 2.0 zich op heeft gefocust afgelopen periode.

1.6 Eerste resultaten zijn nog niet hard te maken.

Doordat men pas in november 2024 gestart is met het beproeven met een beperkt aantal gezinnen en het monitoren van de geleerde lessen onvoldoende aandacht heeft gekregen, zijn de resultaten zoals beschreven in argument 1.8 nog niet hard te maken. Hier is tijd voor nodig. Door langer door te gaan met het beproeven, inbreng van casuïstiek te vergroten en de monitor vaker uit in te vullen en uit te lezen, kan in Q1 2026 worden vastgesteld waar knelpunten zitten. Op basis van deze knelpunten, kunnen er concrete doelen worden geformuleerd, waar het Toekomstscenario aan kan gaan bijdragen en kan worden geformuleerd wat nodig is om dit in cultuur (gedrag) en structuur (afspraken) een plek te geven.

1.7 Het systeem knelt.

Binnen de huidige toekomsttuinen worden beschermpartners gefinancierd op basis van inzet. Dit betekent dat met het wegvallen van de financiële ruimte er frictie ontstaat in het beschikbaar houden van capaciteit om mee op te lopen in casuïstiek. Daarnaast is het voor enkele beschermpartners lastig om te participeren met de huidige wetgeving als onderliggend en richtinggevend kader. Men wil hier de komende periode verder aan werken, gezien men wel ziet dat het Toekomstscenario bijdraagt aan het welzijn van gezinnen en een betere manier van samenwerken.

Financiën

De kosten op het programma voor de jaren 2023, 2024 en 2025 staan opgebouwd in de volgende tabel:

<i>Jaar</i>	<i>Bedrag</i>	<i>Aantal gezinnen geholpen</i>
2023	€97.003,82	0
2024	€295.400,45	3
2025	€408.854,75	15

Bovenstaande kolom laat zien dat het eerste jaar gebruikt is ter voorbereiding van dit programma en daarmee het samenstellen van de praktijkgroep, projectgroep en ambassadeursgroep. Het tweede jaar is gebruikt ten behoeve van het ontwikkelen van de toekomsttuinen, waarin het beproeven moest gaan plaatsvinden. Vanaf november 2024 is het echte beproeven gestart, waarbij inbreng van casuïstiek langzaam op gang is gekomen. Vanaf augustus 2025 is er gewerkt aan een doorstart, waarbij breder beproeven mogelijk werd gemaakt, hier zien we dan ook een groei van het aantal gezinnen dat mee hebben gedaan. Wanneer de opstartkosten uit 2023 niet worden meegenomen, zien we een totale kosten van €704.255,20. Als deze kosten gedeeld worden door het aantal gezinnen dat geholpen is, komt men uit op een lasten per gezin van €39.125,29 voor regievoering op veiligheid. De €704.255,20 die is uitgegeven bestaat onder meer uit projectleiding, communicatie advies, 'coaching on the job' door Civil Care en de basismodule, kosten voor de inzet van Veilig Thuis en de coördinatie die zij uitvoeren met betrekking tot de praktijkgroep, de inzet van de GI's in de praktijkgroep waardoor men mee kan lopen in een casus, zonder dat er een OTS loopt en de bekostiging van de inzet ervaringsdeskundigen.

Daarbij kan niet direct gesteld worden dat de bovenstaande gezinnen in een andere situatie ook andere uitkomsten hadden gehad en dat er actief maatregelen zijn voorkomen. Echter kan wel gesteld worden dat met de huidige methode gewerkt is aan het dichters staan bij de inwoner en het gelijkwaardig optrekken tussen professionals en met het gezin. Dit heeft geleid tot een betere samenwerking rondom het gezin, waardoor gezinnen op een andere manier zijn benaderd.

We pleiten voor een nieuwe projectstructuur, waarbij de huidige overleggen in stand blijven, maar kosten worden gereduceerd. Onderstaande tabel geeft de verwachte projectuitgaven aan:

<i>Kostenpost</i>	<i>Bedrag</i>
<i>Projectleiding 12 uur p.w.</i>	€81.120
<i>Voorzitter toekomsttuinen VT 6 uur p.w.</i>	€34.632
<i>Ervaringsdeskundigheid</i>	€15.000
<i>Overige kosten en training</i>	€30.000
<i>Totaal</i>	€160.752,-

Bij de voorgestelde projectstructuur wordt uitgegaan van zoveel mogelijk werken op basis van de bestaande structuren. De taak van de projectleider blijft procesbegeleiding rondom de overlegstructuren en het aansturen op de gezamenlijk vastgelegde doelstellingen. Verder gaan we uit van een netwerksamenwerking, waarbij partners niet direct worden gefinancierd voor inzet, maar dit doen op basis van uitruil. Dit betekent dat de inzet van De Raad voor de Kinderbescherming, het Zorg en Veiligheidshuis, de GI's en/of Veilig Thuis plaats zal vinden op basis van consultatie, waar zij ook vrij zijn om de gemeente te consulteren als dat nodig is. Het risico is echter wel dat beschermpartners niet in staat zijn om werknemers in de uitvoering vrij te houden voor de toekomsttuinen.

Bovenstaande kosten worden gelijk verdeeld, omdat er een gelijke inzet is binnen de toekomsttuinen.

Hilversum	33.3%	€53.584,-
------------------	-------	-----------

Huizen	33.3%	€53.584,-
Gooise Meren	33.3%	€53.584,-

Uitvoering

We houden de projectstructuur, in afgeslankte vorm, nog een jaar in stand, waarbij de projectgroep in afstemming met de praktijkgroep en bestuurders na zes maanden kijkt of men al in staat is om af te schalen en in te bedden. Het programma stelt duidelijke doelen waar men naar toe werkt tot het einde van het jaar, waarbij portefeuillehouders ééns in de zes weken een update krijgen rondom de voortgang. Het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming gaat dus door in een project vorm, maar minder zwaar opgetuigd. Dit betekent dat er een reductie is van het aantal beschikbare uren van de projectleider (van 16 naar 12 uur per week). De junior projectleider en communicatieadviseur ronden eind dit jaar af. Er zijn in de begroting geen uren opgenomen voor de inzet van veiligheidspartners in casuïstiek, omdat we vanuit een gezamenlijke ambitie om anders te kijken, denken en doen allen investeren in het beproeven. Waar gemeenten kosteloos meewerken aan een casus om een OTS af te bouwen, werken veiligheidspartners andersom mee aan het voorkomen van een OTS.